

توسعه نیروی انسانی

اساس توسعه و بالندگی سازمانی، بهسازی نیروی انسانی است که در سایه آموزش و توسعه کارکنان تحقق می‌یابد. آموزش در حقیقت به عنوان یکی از راه‌های اصولی و منطقی هدایت تلاش‌های کارکنان در سازمان، باعث به کارگیری توانایی‌ها و استعدادها می‌گردد. وجود آوردن حس انعطاف‌پذیری فکری لازم در کارکنان خواهد شد و از سوی دیگر منجر به افزایش اثربخشی و کارایی سازمان می‌گردد. در ادامه به طور خلاصه فعالیت‌های انجام شده در این زمینه ارائه می‌شود.

◆ دوره‌های آموزشی مدیران و کارکنان

به منظور ارتقای علمی کارشناسان و مدیران، دوره‌های آموزشی در زمینه‌های اقتصاد، آمار، مدیریت، نقشه‌برداری و نرم‌افزار برگزار شد. جدول ۱ اطلاعات مربوط به نوع دوره‌های آموزشی برگزار شده توسط مرکز را ارائه می‌کند.

جدول ۱- تعداد دوره، ساعت آموزش و تعداد نفر- ساعت آموزش به تفکیک نوع دوره

ردیف	نوع دوره	تعداد دوره	تعداد ساعت آموزش	نفر- ساعت آموزش
۱	توجیهی بدو خدمت	۲	۱۴۰	۲۵۲۰
۲	فرهنگی و عمومی	۱۰	۱۳۰	۱۸۹۶۰
۳	شغلی (مدیران و کارمندان)	۵۰	۱۲۲۷	۱۳۸۰۴
۴	مدیران	۹	۵۰	۲۳۹۸
	جمع	۷۱	۱۵۴۷	۳۷۶۸۲

شایان ذکر است به طور کلی سرانه آموزش مدیران ۹۴/۱۰ و سرانه آموزش کارکنان ۷۸/۹۶ و کل کارکنان ۸۲/۰۹ ساعت بوده است.

◆ برگزاری سمینارها، دوره‌ها و کارگاه‌های آموزشی بین‌المللی

سمینارهایی که با همکاری مرکز آمار ایران، پژوهشکده آمار، بخش آمار سازمان ملل، سازمان همکاری‌های اقتصادی اکو و مؤسسه آمار آسیا و اقیانوسیه (سیاپ)^۱ و سازمان بین‌المللی کار برگزار شده است، عبارتند از:

- کارگاه آموزشی منطقه‌ای روش‌های نمونه‌گیری برای آمارهای کشاورزی با همکاری سیاپ؛
- کارگاه آموزشی منطقه‌ای استانداردهای نوین بین‌المللی در زمینه آمارهای کار و نیروی کار با استفاده از داده‌های تجمعی جنس و سن با همکاری سازمان بین‌المللی کار؛
- کارگاه آموزشی منطقه‌ای تولید آمارهای جمعیتی ثبتي مینا برای کشورهای در حال توسعه با همکاری سیاپ؛
- کارگاه آموزشی آموزش شاخص‌های علوم و فناوری و نوآوری برای کشورهای عضو اکو با همکاری دبیرخانه اکو و سازمان علمی و فرهنگی سازمان ملل متحد (یونسکو)؛
- دوره آموزشی مفاهیم و استانداردهای جدید در طرح هزینه و درآمد خانوار با همکاری سازمان بین‌المللی کار.

^۱Statistical Institute for Asia and the Pacific(SIAP)

◆ حضور در سمینارها، دوره‌ها و کارگاه‌های آموزشی بین‌المللی

علاوه بر موارد مذکور ۹ نفر از مدیران و کارشناسان مرکز در سمینارها، نشست‌ها، دوره‌ها و کارگاه‌های آموزشی منطقه‌ای و بین‌المللی زیر مشارکت داشته‌اند.

- پنجمین کارگاه آموزشی «ایجاد مشارکت در آموزش‌های آماری» در منطقه آسیا و اقیانوسیه- ژاپن؛
- دوره آموزشی منطقه‌ای «کاربرد داده‌های سرشماری جمعیت برای برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری: تحلیل موضوعی جوانان»- ژاپن؛
- کارگاه آموزشی «تدوین برنامه‌ای برای پیاده‌سازی سیستم حساب‌های ملی- ۲۰۰۸ و آمارهای پشتیبان آن» برای کشورهای عضو اکو- ترکیه؛
- کارگاه آموزشی «مدیریت کیفیت آماری و اصول بنیادین آمارهای رسمی»- فیلیپین؛
- دوره آموزشی کوتاه‌مدت «ارتقای توانمندی‌ها در تولید آمارهای مرتبط با شاخص‌های اهداف توسعه هزاره»- ژاپن؛
- دوره آموزشی منطقه‌ای فائو پیرامون «برنامه آمارهای ملی» برای کشورهای عضو اکو- ترکیه؛
- یازدهمین سمینار مدیریت برای رؤسای مراکز ملی آمار آسیا و اقیانوسیه- ژاپن؛
- سمینار آموزشی مشترک اداره آمار کره و اداره آمار اروپا- کره جنوبی؛
- سمینار منطقه‌ای ایجاد منابع آموزشی برای بهبود آمارهای کشاورزی و روستایی- هند.

◆ حضور در کنفرانس‌ها و سمینارهای علمی و تخصصی

- به منظور ارتقای آموزش و نیز تبادل نظر با سایر کارشناسان، تعدادی از همکاران این مرکز در سمینارها، همایش‌ها و کنفرانس‌های علمی و تخصصی به شرح ذیل شرکت کردند:
- ششمین کنفرانس بین‌المللی انجمن ایرانی تحقیق در عملیات؛
  - همایش تخصصی مدیریت سبز؛
  - سمینار و کارگاه آموزشی آشنایی با پروتکل نسل آینده شبکه‌های کامپیوتری؛
  - کنفرانس حرفه‌گرایی در روابط عمومی؛
  - سومین همایش سیاست‌های پولی و چالش‌های بانکداری و تولید؛
  - همایش عالی سازمانی؛
  - همایش محیط زیست ایران و چالش‌های ملی و منطقه‌ای.

◆ استقرار نظام پذیرش و بررسی پیشنهادها

نظام پذیرش و بررسی پیشنهادها که در سال ۱۳۹۰ در مرکز استقرار یافته در سال ۱۳۹۲ تعداد ۲۸ جلسه برگزار کرد که طی آن‌ها ۱۰۳ پیشنهاد بررسی و ۱۱ پیشنهاد تصویب شد. پیشنهادهای رسیده به دبیرخانه نظام پذیرش و بررسی پیشنهادها، پیرامون ۱۲ محور مصوب کمیسیون تحول اداری مرکز از جمله شاخص‌های آماری، نظام آماری، اجرای طرح‌های آماری و آمارهای ثبتی، بهبود عملکرد سطوح مدیریتی، ارتقای فرهنگ آماری و بهبود امور رفاهی و اداری کارکنان بوده‌اند.

◆ اصلاح ساختارها و فرایندها

بهبود مستمر فرایندها، یکی از مؤلفه‌های اساسی مدیریت کیفیت جامع است. به‌کارگیری روش‌های متفاوت بهبود مستمر فرایند با در نظر گرفتن نوع و موقعیت هر سازمان صورت می‌گیرد. یکی از روش‌های بهبود که به دلیل کارایی و قابلیت انعطاف

در فرایندهای مختلف مورد توجه زیادی قرار گرفته است. مدل FOCUS PDCA^۱ است. مرکز آمار ایران به منظور کاهش در هزینه و زمان فرایندها، این شیوه را برگزید و از سال ۱۳۹۱ با آموزش به بیش از ۱۹۰ نفر در قالب ۲۳ گروه نسبت به پیاده‌سازی آن اقدام نمود. در سال ۱۳۹۲ نیز تعداد ۲۲ عنوان بهبود مطرح شد و پنج عنوان نیز در ادامه بهبودهای سال ۱۳۹۱ با تلاش بیش از ۱۳۵ نفر در قالب کار گروهی به اجرا در آمد. عناوین و شرح مختصری از بهبودهایی که به میزان قابل توجهی سبب کاهش هزینه یا زمان انجام فرایند شده‌اند، در ذیل ارائه شده است.

فرایند آموزش در طرح‌های آمارگیری (مطالعه موردی طرح گاوداری‌های صنعتی)

فرایند «آموزش» به دلیل کم بودن آموزش عملی نسبت به آموزش نظری به عنوان مورد ارتقا معرفی شد و با استفاده از یک جلسه طوفان فکری و روش گروه اسمی، «تهیه مجموعه تمرین‌های ویژه سمینار آموزشی شامل تمامی نکات کلیدی و مهم و تدریس آن به روش کار گروهی (تقسیم کلاس به چند گروه) و حل تمرین‌ها به روش شبیه‌سازی پایان هر بخش از راهنما» به عنوان راهکار مورد ارتقا انتخاب شد. طرح آمارگیری از گاوداری‌های صنعتی ۱۳۹۲ برای انجام بهبود مد نظر قرار گرفت. شایان ذکر است این نوع آموزش در مرحله اول آموزش مجریان طرح‌های آمارگیری تجربه شده بود، اما برای آموزش در مرحله دوم که ویژه مأموران آمارگیر می‌باشد، این روش به کار گرفته نشده بود. نتایج نظرسنجی، مورد قبول بودن این شیوه را تأیید می‌کند. به طوری که نتایج نظرسنجی نشان می‌دهد بیش از ۹۸ درصد آموزش‌گیرندگان در مرحله دوم، روش کار گروهی در حل تمرین‌ها و مثال‌های عملی در کلاس حضوری را مطلوب و کاملاً مطلوب دانسته‌اند. ۹۳ درصد آموزش‌گیرندگان تمرین‌ها و مثال‌های عملی در یادگیری را تأثیرگذار دانسته‌اند. نتایج نظرسنجی حاکی از آن است که کاهش مدت زمان کلاس حضوری و افزایش تمرینات عملی همراه با کار گروهی از نظر آموزش‌گیرندگان مطلوب است. با اجرای این بهبود به طور متوسط در هر استان مبلغ ۱۵ میلیون ریال صرفه‌جویی شده است و علاوه بر آن مدت زمان آموزش به نصف کاهش پیدا کرده است.

بهبود تهیه برنامه زمانی در سرشماری‌ها

مهم‌ترین مشکل در تهیه برنامه سرشماری، زمان‌بر بودن آن بود به طوری که تهیه برنامه زمانی بیش از ۹۰ روز به طول می‌انجامید. با انجام این بهبود که منجر به تهیه یک نرم‌افزار شد علاوه بر صرفه‌جویی در هزینه، موجب کاهش مدت زمان تهیه برنامه زمانی سرشماری‌ها شده است. به طوری که مدت زمان تهیه برنامه زمانی سرشماری از ۹۰ روز به ۱۴ روز کاهش یافت.

فرایند استخراج نتایج طرح‌های آماری

تکرار فرایند استخراج برای گزارش‌ها با الگوی قبلی، بهینه نبودن فرایند پاسخ‌دهی به کاربران در لحظه (کند بودن فرایند تهیه گزارش‌ها)، نیاز به کارشناسان فنی برای استخراج گزارش‌ها و زمان‌بر بودن از مشکلات روش قبلی بوده است. بدین منظور بومی‌سازی و توسعه ابزارهای متداول و گزارش‌گیری با استفاده از هوش تجاری به عنوان راه حل برای بهبود مذکور انتخاب شده است. به منظور بررسی میزان عملکرد رویه‌های مبتنی بر بومی‌سازی و توسعه ابزارهای متداول گزارش‌گیری و هوش تجاری توسط کارشناسان مرکز آمار ایران، آزمون‌هایی در طراحی و پیاده‌سازی سامانه‌های گزارش‌گیری طرح‌های آمارگیری کارگاه‌های صنعتی ۱۰ نفر کارکن و بیش‌تر صورت گرفت و پس از بررسی و استانداردسازی، این فرایند برای طرح‌های ذیل نیز اعمال شد:

- طرح آمارگیری از گردشگران ملی؛

^۱ FOCUS-PDCA از حرف اول ۹ واژه شامل یافتن، سازماندهی، شفاف‌سازی، شناخت، انتخاب، برنامه‌ریزی، اجرا، بررسی و اقدام Act-Check-Do-Plan-Select-Understand-Clarify-Organizing-Find تشکیل شده است.

- شاخص قیمت کالاهای مصرفی و خدماتی خانوارهای شهری و روستایی؛
- نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال‌های ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰؛
- اقلام آماری سرشماری عمومی نفوس و مسکن از ۱۳۶۵ الی ۱۳۹۰؛
- طرح هزینه و درآمد خانوار سال ۱۳۹۰؛
- طرح آمارگیری نیروی کار از ۱۳۸۷ الی ۱۳۹۲.

اجرای فرایند فوق باعث شده است مدت زمان گزارش‌گیری طرح‌ها از ۱۰ روز به ۶ روز کاهش یابد و همچنین سادگی طراحی و توسعه گزارش‌گیری فعلی به مراتب آسان‌تر از روش قبلی شود.

◆ طرح مستندسازی تجارب همکاران مرکز

به منظور مستندسازی تجارب و دانش ضمنی همکاران خبره و مجرب مرکز (شاغل و بازنشسته)، و با هدف انتقال این دانش ضمنی به کارکنان جدید و کم تجربه، با تصویب هیئت رئیسه محترم مرکز، طرح مستندسازی تجارب خبرگان مرکز با همکاری سازمان مدیریت صنعتی در مرکز اجرا گردید. ابعاد تجارب و موضوعات اولویت‌دار برای مستندسازی بر اساس فرایندهای اصلی مرکز و گروه‌های خبره جهت انجام آن با پیشنهاد هیئت رئیسه محترم مرکز انتخاب شدند. پس از آن سه جلسه کارگاه آموزشی تجربه‌نویسی برای افراد صاحب تجربه و دو جلسه کارگاه آموزشی برای آموزش مستندسازی تجارب به تسهیل‌گران توسط مدرسین سازمان مدیریت صنعتی برگزار گردید. به دنبال آن ۱۰ تجربه از سوی ۱۵ نفر از صاحبان تجربه (کارشناسان بازنشسته و شاغل مرکز) ارائه شد و مورد ارزیابی و اعتبارسنجی قرار گرفت. مراحل بعدی انجام این فعالیت، در سال ۱۳۹۳ انجام خواهند شد.

مرکز آمار ایران